

Deelstaatverkiezingen: SPD en CDU op verlies in Berlijn

Achtergrond - 15 september 2016 - Auteur: Marja Verburg

Berlijn, naast hoofdstad ook deelstaat, gaat zondag naar de stembus. De SPD van burgemeester Müller stevent volgens de peilingen af op een historische nederlaag en de CDU belandt waarschijnlijk in de oppositie. De AfD staat op 14 procent van de stemmen en komt daarmee ook in Berlijn in het deelstaatparlement. De stad kampt met grote problemen en veel kiezers zijn ontevreden.

Burgemeester Michael Müller (SPD) wil graag regeringsleider van Berlijn blijven. Hij volgde in 2014 Klaus Wowereit op, die tussentijds opstapte. Maar Müller is niet erg populair - type boekhouder met een groot tekort aan charisma, zo omschrijven Duitse media hem. Als hij direct zou kunnen worden gekozen, zou minder dan de helft van de kiezers, 44 procent, hem weer als burgemeester willen. En hoewel zijn SPD volgens de laatste peilingen de grootste partij in Berlijn blijft, stevent ze af op het slechtste resultaat sinds het einde van de Tweede Wereldoorlog. Ze stond in een peiling van begin deze week op 22 procent van de stemmen voor het *Abgeordnetenhaus*, zoals het parlement in de deelstaat Berlijn heet.

Voor regeringspartner CDU wordt het zondag ook geen vrolijke dag. De partij is al jaren zwak in Berlijn, dat tussen 2002 en 2011 door de SPD en Die Linke werd geregeerd. In 2011 vormde de CDU als kleinere partij een coalitie met de SPD, maar ook in de afgelopen vijf jaar had de CDU geen sterke positie. De senator (Berlijns voor minister) van Binnenlandse Zaken en lijsttrekker Frank Henkel was vaak de *Depp vom Dienst* ('de dienstdoende sukkel'), schrijft de Frankfurter Allgemeine Zeitung.

LaGeSo

Henkel is een van de minst populaire politici van de stad. Hem werd onder meer incompetentie verweten bij de aanpak van krakers en bij de omgang met een groep vluchtelingen en activisten die de Oranienplatz in 2013 en 2014 anderhalf jaar lang bezet hielden. Daarnaast pleit hij voor een boerkverbod en de afschaffing van het dubbele staatsburgerschap. Daarmee maakt hij zich bij veel Berlijnse kiezers niet populair. In de *weltoffene* en tolerante Duitse hoofdstad ziet een meerderheid van de mensen vluchtelingen juist als een verrijking, aldus

nieuwssite tagesschau.

Het Berlijnse LaGeSo is in heel Duitsland symbool geworden voor falende instanties in de vluchtelingen crisis

De CDU is bovendien met senator van Sociale Zaken Czaja verantwoordelijk voor het Landesamt für Gesundheit und Soziales (LaGeSo), de instantie die voor de opvang van vluchtelingen in Berlijn zorgt. Daar ging het zo erg mis, dat het LaGeSo in heel Duitsland symbool is geworden voor falende instanties in de vluchtelingen crisis.

Met zo'n CDU is het voor de SPD lastig na de verkiezingen een nieuwe coalitie te vormen - als de partijen überhaupt een meerderheid halen. In de Berlijnse [Tagesspiegel](#) schreef Müller onlangs dat hij een "nieuw hoofdstuk" voor Berlijn wil, "zonder Henkel-CDU". Waarschijnlijker is het dat Berlijn na zondag een rood-rood-groene regering krijgt van SPD, Die Linke en Die Grünen. Dat is naar verwachting ook de enige coalitie met een meerderheid. Dat komt mede door de opkomst van de AfD, die volgens de peilingen met 13-14 procent van de stemmen in het deelstaatparlement wordt gekozen.

Hoge huren, trage ambtenaren

In de laatste [peilingen](#) van deze week krijgt de SPD 22 tot 24 procent van de stemmen, de CDU 17-18 procent, Die Grünen 17-18 procent, Die Linke 14-15 procent, de AfD 13-14 procent en de FDP 5-6 procent.

Bijna 60 procent van de inwoners van Berlijn gaf onlangs in een [peiling](#) van onderzoeksbureau infratest dimap aan niet tevreden te zijn met de huidige Berlijnse regering. Hoewel het beter gaat met de economie en de werkloosheid de afgelopen jaren is gedaald, kampt Berlijn nog steeds met grote problemen. De huren stijgen al jaren flink, veel mensen leven in armoede en op het gebied van onderwijs scoort de deelstaat slecht, sommen de Duitse media op.

De huren stijgen al jaren flink, veel mensen leven in armoede en op het gebied van onderwijs scoort de deelstaat slecht

Dan is er het debacle rond de bouw van het nieuwe vliegveld BER dat in 2011 had moeten worden geopend, inmiddels meer dan 6 miljard euro heeft gekost, maar nog steeds niet in gebruik kan worden genomen. Ook is er veel kritiek op de Berlijnse ambtenarij: de aanvraag van een paspoort duurt bijvoorbeeld weken. Het duidelijkst werden de bestuurlijke problemen van Berlijn het afgelopen jaar bij het LaGeSo, dat zijn taak absoluut niet bleek aan te kunnen.

AfD

De AfD, opgericht in 2013, heeft na zondag zitting in tien van de zestien Duitse deelstaatparlementen. Vooral in Oost-Berlijn lijkt ze de positie van protestpartij van Die Linke over te nemen, schrijft [Die Welt](#). Die Linke wordt in Berlijn inmiddels als deel van het 'systeem' gezien, citeert de krant de partijonderzoeker Gero Neugebauer van de Freie Universität.

De AfD hoopt ook op stemmen van mensen die anders niet gaan stemmen, aldus lijsttrekker Georg Pazderski op [Deutschlandfunk](#). Twee weken geleden hielpen deze nieuwe kiezers de partij [in Mecklenburg-Vorpommern](#) aan een grote overwinning.

De verwachting is dat de AfD in een aantal Oost-Berlijnse wijken, zoals Marzahn-Hellersdorf, Lichtenberg en Treptow-Köpenick, zoveel stemmen krijgt dat ze een *Stadtrat*, een bestuursfunctionaris in het stadsdeelbestuur krijgt. Deze *Bezirksämter* hebben in het bestuur van de stad veel invloed. De *Stadträte* beheren soms miljoenenbudgetten en gaan over wijken met zo'n 30.000 inwoners. Het zou voor het eerst in Duitsland zijn dat de AfD, al is het op stadsdeelniveau, mee kan regeren.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel:

<https://duitslandinstituut.nl/artikel/18003/deelstaatverkiezingen-spd-en-cdu-op-verlies-in-berlijn>